

**Аналіз регуляторного впливу
до проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства
України «Про внесення зміни до Розрахунку частки
сільськогосподарського товаровиробництва»
(далі – проект наказу)**

I. Визначення проблеми

Відповідно до підпункту «а» підпункту 4 пункту 291.4 статті 291 розділу XIV Кодексу сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків, мають право обрати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності як платники єдиного податку четвертої групи.

Згідно з абзацами першим та четвертим підпункту 298.8.1 пункту 298.8 статті 298 Кодексу сільськогосподарські товаровиробники для переходу на спрощену систему оподаткування або щорічного підтвердження статусу платника єдиного податку подають не пізніше 20 лютого поточного року розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва (юридичні особи) контролюючим органам за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

05 жовтня 2025 року набрав чинності Закон України від 21 серпня 2025 року № 4577-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу», яким внесенні зміни до Кодексу, зокрема, відповідно до абзацу четвертого підпункту 133.1.1 пункту 133.1 статті 133 Кодексу юридичні особи – платники єдиного податку четвертої групи зобов'язані сплачувати податок з доходів (прибутків), отриманих при здійсненні операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Відповідно до підпункту 291.4.8 пункт 291.4 статті 291 Кодексу при розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва до загальної суми доходу сільськогосподарського товаровиробника за відповідний податковий (звітний) рік не включаються доходи (прибутки) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів та доходи, отримані від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розраховані за правилами бухгалтерського обліку.

Разом з тим, слід зазначити, що для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності сільгосптоваровиробники (юридичні особи) користуються Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності.

У зв'язку з цим, виникла необхідність внести зміни до Розрахунку.

Основні групи (підгрупи), на які проблеми справляють вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання,	+	-
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	-	+

II. Цілі державного регулювання

Прийняття проекту наказу дозволить адаптувати Розрахунок до нових норм Кодексу і практикою адміністрування, а також унеможливить втрату сільськогосподарським товаровиробникам статусу платника єдиного податку 4 групи.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення встановлених цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернатив	Опис альтернативи
Альтернатива 1: Видання проекту наказу	Надання можливості вираховувати суму доходу від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів та доходи, отримані від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, із загальної суми доходів сільськогосподарського товаровиробника та дозволить залишити його право обирати спрощену систему оподаткування як платника єдиного податку 4 групи.
Альтернатива 2: Збереження чинного регулювання	Значна кількість сільськогосподарських товаровиробників (загалом їх більше 26 000 юридичних осіб) можуть втратити право на застосування єдиного податку 4 групи навіть у ситуації, коли вони здійснюють виключно виробництво і реалізацію сільськогосподарської продукції, але через економічну, воєнну та політичну ситуацію отримують інші доходи, які не є доходами від реалізації і негативно впливають на розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробника.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернатив	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: Видання проекту наказу	Стабільний розвиток сільськогосподарських товаровиробників, гарантоване надходження податків до	Прямі витрати відсутні.

	місцевих та Державного бюджетів, незалежно від фінансового результату діяльності виробників. Просте та прозоре оподаткування виробників.	
Альтернатива 2: Збереження чинного регулювання	Прямі вигоди відсутні	Зменшення для держави надходжень у вигляді гарантованих платежів у вигляді єдиного податку у розмірі 0,95% від нормативної грошової оцінки землі. Суттєві ризики тінізації зернового ринку.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Під дію регулювання цього регуляторного акта підпадають сільськогосподарські товаровиробники – платники єдиного податку 4-ї групи (за даними Державної податкової служби України станом на 21 лютого 2025 року (граничний строк підтвердження статусу платника єдиного податку четвертої групи – 20 лютого календарного року) налічується більше 26 000 юридичних осіб), що займаються виробництвом сільськогосподарської продукції та її експортом.

Розподіл суб'єктів господарювання за групами є гіпотетичним та ґрунтується на припущенні, що переважна їх більшість відноситься до категорії малих, середніх та великих суб'єктів господарювання: малі – 2 427, середні – 14 290, великі – 10 246.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	10 246	14 290	2 427	0	26 963*
Питома вага групи у загальній кількості, %	38	53	9	0	100

* за даними Державної податкової служби України станом на 21.02.2025

Вид альтернатив	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: Видання проекту наказу	Отримання податкової пільги, збільшення обігових коштів, здешевлення виробництва продукції.	Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємства, які виникають внаслідок дії регуляторного акта наведені в Додатку 1. Додаткові витрати відсутні.
Альтернатива 2: Збереження чинного регулювання	Відсутні, оскільки проблема залишиться не врегульованою.	Витрати залишаються на поточному рівні

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
-----------------------------------	----------------------

Альтернатива 1 Видання проекту наказу	Витрати часу та коштів, що пов'язані із ознайомленням, із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю та перевірок) для 24 536 суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва становитимуть 47 894 272,00 грн.
Альтернатива 2 Збереження чинного регулювання	Витрати будуть аналогічними до витрат в Альтернативі 1, однак збереження чинного законодавства може призвести до втрати статусу платника єдиного податку 4 групи, що призведе до збільшення податкового навантаження на сільськогосподарських товаровиробників.

Так як питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, не перевищує 10 відсотків, розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (Тест малого підприємництва) не проводився.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Вибір оптимального альтернативного способу здійснено з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1: Видання проекту наказу	4	Видання проекту наказу дозволить забезпечити стабільний розвиток сільськогосподарських товаровиробників, здешевить виробництво продукції та підвищить її конкурентоздатність. Забезпечить додаткові надходження до бюджетів усіх рівнів.
Альтернатива 2: Збереження чинного регулювання	1	Проблема продовжить існувати, що суттєво погіршить фінансове становище аграрних компаній. Призведе до зменшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, скорочення робочих місць.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Видання проекту наказу	Отримання податкової пільги, збільшення обігових коштів, здешевлення виробництва продукції.	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам	Проблему буде вирішено, що дозволить забезпечити стабільний розвиток

	Додаткові надходження до бюджетів усіх рівнів.	(витрати часу персоналу) – 952,00 грн. (заробітна плата на місяць – 20 000 грн; 1 місяць – 21 роб. днів, 1 роб. день – 8 год, вартість 1 год – 119 грн; час, що буде витрачений – 8 год).	сільськогосподарських товаровиробників, здешевить виробництво продукції та підвищить її конкурентоздатність. Забезпечить додаткові надходження до державного бюджету від експорту продукції, сплати єдиного податку, забезпечення сільського населення робочими місцями.
Альтернатива 2 Збереження чинного регулювання	Відсутні, оскільки проблема залишиться не врегульованою, призведе до втрати статусу платника єдиного податку 4 групи, що в свою чергу призведе до збільшення податкового навантаження на сільськогосподарських товаровиробників. Призведе до зменшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, скорочення робочих місць.	Витрати залишаються на поточному рівні	Проблема залишиться не вирішеною. Втрата статусу платника єдиного податку 4 групи, збільшення податкового навантаження, зменшення обігових коштів, здешевлення виробництва продукції. Призведе до зменшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, скорочення робочих місць.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Видання проекту наказу	Альтернатива повною мірою забезпечує розв'язання проблем, визначених у розділі I цього аналізу регуляторного впливу.	X

Альтернатива 2 Збереження чинного регулювання	При цій альтернативі розв'язання проблем, визначених у розділі I цього аналізу регуляторного впливу, є неможливими.	X
---	---	---

Під час проведення оцінки альтернативних способів досягнення цілей обрано альтернативу 1 щодо прийняття регуляторного акта.

Обрана альтернатива повною мірою забезпечує розв'язання проблем, визначених у розділі I цього аналізу регуляторного впливу.

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення встановлених цілей, доцільно прийняти розроблений проект наказу.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

З метою розв'язання проблеми необхідно унести зміни до Розрахунку та привести його у відповідність до податкових норм, що забезпечить сільськогосподарським товаровиробникам отримувати податкову пільгу згідно статті 291 Податкового кодексу України.

Механізмом, який забезпечить розв'язання зазначеної проблеми, є прийняття регуляторного акта.

Розв'язання зазначеної проблеми пропонується шляхом прийняття проекту наказу.

За реалізацію проекту наказу відповідає Мінекономіки.

Заходи, які необхідно здійснити для прийняття наказу:

погодити зазначений проект наказу із заінтересованими органами виконавчої влади (Міністерством фінансів України та Державною податковою службою України);

подати проект наказу на реєстрацію до Міністерства юстиції України;

офіційно оприлюднити проект наказу та довести до відома суб'єктів господарювання.

Додержання вимог регуляторного акта не потребуватиме запровадження окремого державного нагляду та контролю.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

ознайомитися з вимогами наказу.

Негативних наслідків у зв'язку з прийняттям регуляторного акту не очікується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація акта не потребуватиме додаткових видатків з державного або місцевих бюджетів.

Вартість витрат, пов'язаних з адмініструванням процесу регулювання державними органами, визначається з розрахунку посадових окладів на посадах

державної служби за групами оплати праці з урахуванням юрисдикції державних органів у 2025 році, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 1346 «Деякі питання оплати праці державних службовців податкових органів» (із змінами, шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації та на кількість суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання, та на кількість процедур за рік (Додаток № 2).

Розрахунок витрат суб'єктів господарювання на виконання вимог регулювання наведено у III розділі даного аналізу регуляторного впливу, при цьому витрати є незначними.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Не передбачається вплив будь-яких зовнішніх факторів на дію запропонованого регуляторного акта.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії проекту наказу починається з моменту набрання ним чинності та до закінчення строку дії спрощеної системи оподаткування.

Відповідно до підпункту «а» підпункту 4 пункту 291.4 статті 291 розділу XIV Кодексу сільськогосподарські товаровиробники – юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків, мають право обрати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності як платники єдиного податку 4 групи.

Даний режим оподаткування діє на постійній основі.

VIII. Визначення показників результативності регуляторного акта

Прогнозовані значення показників результативності регуляторного акта будуть встановлюватися після набрання ним чинності.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1) розмір надходжень до бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – за останній рік сума нарахувань з єдиного податку четвертої групи склала 5 268,4 млн. грн;

2) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта – 26 963 сільськогосподарських товаровиробників;

3) розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта – раз на рік орієнтовно 8 годин під час подання звітності для підтвердження статусу платника єдиного податку четвертої групи;

4) рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному вебсайті Мінекономіки.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися шляхом аналізу даних відповідно до встановлених показників результативності компетентним органом.

Планується послідовно здійснювати базове, повторне та періодичне відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта здійснюватиметься в березні 2026 року, повторне відстеження здійснюватиметься через рік після базового відстеження, за результатами даного відстеження відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів із повторного відстеження, шляхом порівняння показників з аналогічними показниками, встановленими під час повторного відстеження.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичний.

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитися структурним підрозділом Мінагрополітики шляхом аналізу інформації Державної податкової служби та інших статистичних даних.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення не врегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Міністр економіки, довкілля
та сільського господарства України

Олексій СОБОЛЕВ

Додаток 1
до Аналізу
впливу регуляторного акта

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва,
які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	-	-
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	952,00	4 760,00
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	952,00	4 760,00
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	-	-
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	-	-
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-
8	Інше (уточнити), гривень Витрати, пов'язані з ознайомленням акту: 1 год. x 48,00 грн = 48,00 грн; (у розрахунку вартості 1 години роботи використано вартість 1 години роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», з 01 січня 2025 року становить – 48 грн.)	48,00	Витрати на ознайомлення будуть лише в першому році
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	1 952,00	9 760,00
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	24 536	24 536
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	47 894 272,00	239 471 360,00

Розрахунок відповідних витрат на одного суб'єкта господарювання

Вид витрат	У перший рік	Періодичні (за рік)	Витрати за п'ять років	
Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	-	-	-	
Вид витрат	Витрати на сплату податків та зборів (змінених/нововведених) (за рік)	Витрати за п'ять років		
Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів)	-	-		
Вид витрат	Витрати* на ведення обліку, підготовку та подання звітності (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій за рік	Разом за рік	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам (витрати часу персоналу), гривень	952,00 (заробітна плата на місяць – 20 000 грн; 1 місяць – 21 роб. днів, 1 роб. день – 8 год, вартість 1 год – 119 грн; час, що буде витрачений – 8 год)	-	952,00	4 760,00

* Вартість витрат, пов'язаних із підготовкою та поданням звітності державним органам, визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації).

Вид витрат	Витрати* на адміністрування заходів державного нагляду (контролю) (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій та усунення виявлених порушень (за рік)	Разом за рік	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	952,00 (заробітна плата на місяць – 20 000 грн; 1 місяць – 21 роб. днів, 1 роб. день – 8 год, вартість 1 год – 119 грн; час, що буде витрачений – 8 год)	-	952,00	4 760,00

* Вартість витрат, пов'язаних з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю), визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації).

Вид витрат	Витрати на проходження відповідних процедур (витрати часу, витрати на експертизи, тощо)	Витрати безпосередньо на дозволи, ліцензії, сертифікати, страхові поліси (за рік - стартовий)	Разом за рік (стартовий)	Витрати за п'ять років
Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних / обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	-	-	-	-

Вид витрат	За рік (стартовий)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	-	-	-

Вид витрат	Витрати на оплату праці додатково найманого персоналу (за рік)	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	-	-

БЮДЖЕТНІ ВИТРАТИ
на адміністрування регулювання для суб'єктів великого і середнього
підприємництва*

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок адміністрування регулювання:

Державна податкова служба України
(назва державного органу)

Процедура регулювання суб'єктів великого і середнього підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання* (за рік), грн
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	0,2	118,39	1	24 536	580 963,40
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі:	-	-	-	-	-
камеральні	0,5	118,39	1	24 536	1 452 408, 50
виїзні	-	-	-	-	-
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	1	118,39	1	24 536	2 904 817,04
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	0,2	118,39	1	24 536	580 963,40
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	0,2	118,39	1	24 536	580 963,40

Процедура регулювання суб'єктів великого і середнього підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання* (за рік), грн
регулювання					
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	1	118,39	1	24 536	2 904 817,04
7. Інші адміністративні процедури	-	-	-	-	-
Разом за рік	X	X	X	X	9 004 932,78
Сумарно за п'ять років	X	X	X	X	45 024 663,90

* Вартість витрат, пов'язаних з адмініструванням процесу регулювання державними органами, визначається з розрахунку посадових окладів на посадах державної служби за групами оплати праці з урахуванням юрисдикції державних органів у 2025 році, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 1346 «Деякі питання оплати праці державних службовців податкових органів» (із змінами, шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації та на кількість суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання, та на кількість процедур за рік.